

Sygn. akt I ACa 1316/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Lidia Sularzycka

Sędziowie: SA Roman Dzięczek (spr.)

SO del. Paweł Iwaniuk

Protokolant: ref. staż. Michał Strzelczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa K. S.

przeciwko Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w W.

o uchylenie uchwał Walnego Zgromadzenia lub stwierdzenia ich nieważności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 2 czerwca 2014 r., sygn. akt II C 942/13

- 1. uchyła zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym (I) w części dotyczącej żądania uchylenia albo stwierdzenia nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w W. z dnia 12 czerwca 2013 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni za 2012 rok oraz w punkcie drugim (II) i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego,***
- 2. oddala apelację w pozostałej części.***

Sygn. akt I ACa 1316/14

UZASADNIENIE

K. S. wniosła o uchylenie uchwał Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w W. z 12 czerwca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni oraz w sprawie uzupełnienia składu Rady Nadzorczej, względnie o stwierdzenie nieważności wskazanych uchwał. Powódka wniosła także o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż w dniu 12 czerwca 2013 r. odbyło się Walne Zgromadzenie członków pozwanej spółdzielni, jednak nie wszyscy jej członkowie, w tym powódka, zostali powiadomieni o tym fakcie, nie otrzymali porządku obrad ani projektów uchwał, które miały zostać podjęte na tym zebraniu. Podniosła, że wobec tego, uchwały podjęte na Walnym Zgromadzeniu są obarczone istotną wadą, gdyż nie były przedmiotem obrad i decyzji wszystkich członków spółdzielni, zaś pozwana spółdzielnia zawiadomiła jedynie członków zamieszkałych w 3 budynkach (B. (...), B. (...) i Ś. (...)), a nie zawiadomiła członków zamieszkałych w 2 budynkach (B. (...)), co miało wpływ na treść uchwał oraz fakt ich podjęcia. Powódka wskazała

także, że w 1998 roku nastąpił podział pozwanej spółdzielni, jednak na skutek zaskarżenia uchwały podziałowej Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 7 listopada 2001 r. uchylił tę uchwałę, a Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 3 grudnia 2004 r. - sygn. akt VI ACa 632/04 oddalił apelację od tego wyroku, a tym samym - zdaniem powódki - wyeliminował ją z obrotu prawnego, zaś skutkiem uchylenia uchwały podziałowej członkowie, którzy mocą jej postanowień przeszli do nowopowstałej spółdzielni, wrócili do spółdzielni – matki.

W odpowiedzi na pozew Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa (...) w W. (dalej – Spółdzielnia) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powódki do wytoczenia niniejszego powództwa, wskazując, że powódka nie jest członkiem pozwanej Spółdzielni. Pozwana podniosła, iż uchylenie uchwały podziałowej, której kopię powódka załączyła do pozwu, nie spowodowało automatycznego powrotnego przejścia członkostwa powódki do pozwanej, zaś powództwo o uchylenie uchwały może być wytoczone jedynie przez członka spółdzielni, którym powódka nie jest, co w ocenie pozwanej uniemożliwia powódce skuteczne jego wytoczenie. Dodatkowo pozwana wskazała, że jeśli powódce przysługiwałby status członka pozwanej spółdzielni, to mogłaby ona zaskarżyć podjęte w dniu 12 czerwca 2013 r. uchwały najpóźniej do 24 lipca 2013 r., gdyż powódka o odbytym Walnym Zgromadzeniu wiedziała najpóźniej w dniu 1 sierpnia 2013 r., bowiem w tym dniu zwróciła się pisemnie do pozwanej o doręczenie kopii uchwał. Gdyby - zdaniem pozwanej - od tej daty liczyć termin zaskarżenia uchwał, upływałby on w dniu 12 września 2013 r., pozew zaś został złożony dopiero w dniu 25 października 2013 r., a więc wg pozwanej znacząco po terminie.

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz zasądził od K. S. na rzecz Spółdzielni kwotę 197 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 25 kwietnia 1998 r. Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) podjęło uchwałę nr (...), na podstawie której Spółdzielnia uległa podziałowi w ten sposób, że wydzielono z niej Spółdzielnię Mieszkaniową (...) obejmującą budynki przy ul. (...) oraz przy ul. (...), ul. (...) i zespół garaży przy ul. (...). Zgodnie z punktem 3 uchwały podział nastąpił z dniem 1 stycznia 1998 r. Mocą tej uchwały zatwierdzono również plan podziału składników majątkowych oraz ustalono zakres praw i zobowiązań powstałej spółdzielni.

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w W. (obecnie Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w likwidacji) została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego.

Wyrokiem z 7 listopada 2001 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił uchwałę Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w W. z 25 kwietnia 1998 r. w przedmiocie podziału spółdzielni, zaś Sąd Apelacyjny wyrokiem z 3 grudnia 2004 r., sygn. akt I ACa 632/04 oddalił apelację Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W..

Postanowieniem z 30 maja 2008 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, wykreślił Spółdzielnię Mieszkaniową (...) z Rejestru Sądowego. Postanowienie to jednak zostało uchylone przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 20 listopada 2008 r. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że uchylenie uchwały podziałowej nie stanowi podstawy do wykreślenia Spółdzielni z Rejestru, gdyż nie jest dopuszczalne pozbawienie jej bytu prawnego bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w W. (obecnie Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w likwidacji) cały czas figuruje w rejestrze spółdzielni, ma statut, wybrane organy i posiada możliwość prowadzenia działalności. Istnieje i prowadzi działalność również Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa (...).

Uchwałą nr (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w W. z 27 maja 2010 r., w związku z uchyleniem uchwały podziałowej, określono zasady powrotnego przejścia do tej Spółdzielni osób, które przeszły w wyniku podziału do Spółdzielni Mieszkaniowej (...). Zgodnie z pkt. 1 b) uchwały - w odniesieniu do osób, które

nabyły spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, miejsc postojowych oraz garaży po dniu 25 kwietnia 1998 r., a po uchynieniu uchwały przez Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni w sprawie podziału Spółdzielni znaleźli się na liście osób przechodzących do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) warunkiem przejścia w poczet członków (...) jest złożenie wniosku o przyjęcie w poczet członków, regulowanie na bieżąco opłat z tytułu eksploatacji lokali na rachunek bankowy (...) w W. oraz wpłata zaległości związanych z użytkowaniem lokalem. Ponadto ustalono, że w wypadku osób, które regulowały płatności z tytułu eksploatacji lokali do SM (...) konieczne jest przedłożenie zaświadczenia wydanego przez tą Spółdzielnię, z którego będzie wynikał stan dokonywanych płatności oraz zawarcie z (...) ugody, na mocy której zostanie przeniesione na (...) roszczenie o zwrot płatności omyłkowo dokonanych do SM (...).

Powódka nie podjęła nigdy w/w działań, aby stać członkiem (...).

Powódka wielokrotnie w pismach z 1 grudnia 2011 r., 16 maja 2013 r., 23 maja 2013 r., 1 sierpnia 2013 r., zwracała się do Zarządu Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w W., m.in. z pytaniami dlaczego nie jest informowana o odbywających się Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeniach oraz prośbą o przesłanie jej szczegółowych informacji o lustracji przeprowadzonej w Spółdzielni w 2012 roku, odpisu statutu, protokołu Walnego Zgromadzenia z 2012 roku oraz kopii uchwał, które zostały podjęte na tym Walnym Zgromadzeniu.

Pismem z 13 czerwca 2013 r. Zarząd Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w W. poinformował powódkę, iż nie może jej udostępnić informacji dotyczących przeprowadzonej w Spółdzielni lustracji, gdyż zgodnie z uchwałą nr (...) Rady Nadzorczej (...) z 27 marca 2010 r. w sprawie określenia zasad przyjmowania w poczet członków Spółdzielni, nie jest ona członkiem (...), a więc nie ma uprawnień do wglądu w dokumenty Spółdzielni.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie powódki w charakterze strony na okoliczność braku zawiadomienia jej o Walnym Zgromadzeniu, uchwałach oraz odmowie udostępnienia podjętych uchwał oraz protokołu z zebrania, uznając ten dowód za zbędny do wydania orzeczenia w przedmiotowej sprawie, bowiem okoliczności faktyczne w tym zakresie nie były między stronami sporne, zaś istotą rozstrzygnięcia niniejszej sprawy są kwestie prawne, które podlegają ocenie i wykładni przez Sąd.

Sąd nie uwzględnił również wniosku powódki o dołączenie do akt wymienionych w pozwie dokumentów, jako zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy wobec uwzględnienia zarzutu braku po stronie powódki legitymacji czynnej do wystąpienia z niniejszym pozwem.

Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż w jego ocenie słuszny był zarzut pozwanej braku legitymacji czynnej po stronie powódki do wystąpienia z przedmiotowym żądaniem. Uwzględnienie tego zarzutu przesądzało o oddaleniu powództwa bez konieczności badania jego merytorycznej zasadności.

Bezsporna była okoliczność, że w dniu 25 kwietnia 1998 r. doszło do podjęcia uchwały, na podstawie której Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa (...) uległa podziałowi w ten sposób, że wydzielono z niej Spółdzielnię Mieszkaniową (...). Zgodnie z wymogami określonymi w art. 108 § 2 ustawy prawo spółdzielcze przedmiotowa uchwała zawierała listę członków przechodzących do powstającej spółdzielni, zatwierdzała plan podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań powstałej spółdzielni oraz określała datę podziału spółdzielni. Uchwała podziałowa określała zatem dokładnie, z imienia i nazwiska, którzy członkowie (...) stawali się członkami nowopowstałej SM (...) oraz określała, jaka zorganizowana część dzielonej spółdzielni zostanie przeniesiona do powstającego podmiotu. Uchwała o podziale spółdzielni określiła zatem kształt nowej spółdzielni zarówno w zakresie praw majątkowych jak i oznaczenia członków nowego podmiotu, tj. praw korporacyjnych. Niezwłocznie po podjęciu tej uchwały zebranie członków przechodzących uchwalilo statut nowej spółdzielni i dokonało wyboru jej organów, zgodnie z art. 109 § 1 Prawa spółdzielczego. Następnie SM (...) została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego (na nowo wybranym zarządzie ciążył obowiązek zgłoszenia spółdzielni do KRS - art. 110 prawa spółdzielczego). Z chwilą wpisania nowej spółdzielni do KRS uzyskała ona osobowość prawną i stała się samodzielnym podmiotem praw i obowiązków. Ponadto z chwilą jej zarejestrowania przeszły na nią wynikające z planu podziału składniki majątkowe oraz prawa i zobowiązania (art. 111 zd. 1 prawa spółdzielczego). Jednocześnie z tą chwilą, wymienieni w uchwale podziałowej członkowie (...) stali się członkami SM (...) (art. 112 w zw. z art. 100 prawa spółdzielczego). Oznacza

to, że z mocy prawa na nową spółdzielnię przeszła część majątku dotychczasowej spółdzielni, w tym wkłady i udziały członkowskie tych członków, którzy do niej przeszli oraz część praw i zobowiązań dzielonej spółdzielni, a zatem również prawa i zobowiązania wobec przechodzących członków. Członkowie ci, z mocy prawa, stali się członkami nowej spółdzielni i z tą chwilą nabyli prawa, ale też obowiązki wobec nowej spółdzielni, a przestali mieć uprawnienia i obowiązki wobec spółdzielni - matki.

Odnosząc się do zagadnienia, jaki skutek wywołało prawomocne orzeczenie uchylające uchwałę o podziale (...). Sąd Okręgowy przywołał art. 11 § 1 prawa spółdzielczego (z chwilą wpisu spółdzielni do rejestru nabywa ona osobowość prawną). Wpis do rejestru sądowego ma więc charakter konstytutywny. Na wywołanie tego skutku prawnego nie ma wpływu ewentualna wadliwość uchwały o podziale spółdzielni. Również ustanie bytu prawnego spółdzielni może być wyłącznie konsekwencją wykreślenia spółdzielni z rejestru sądowego (por. uzasadnienie uchwał Sądu Najwyższego: z 8 lipca 1992 r., III CZP 82/92 oraz z 21 sierpnia 1996 r., I PZP 15/96, postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 1999 r., I CKN 261/98, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 17 maja 2002 r., I CKN 204/00).

Uchylenie przez Sąd uchwały organu spółdzielni o podziale spółdzielni nie powoduje więc ex lege ustania, powstałej w wyniku podziału spółdzielni, gdyż nie niweczy i nie może niweczyć skutków jej wpisania do rejestru; do tego niezbędne jest wykreślenie spółdzielni z rejestru sądowego.

Od chwili prawomocnego wpisu do rejestru sądowego powstała w wyniku podziału spółdzielnia posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych; może więc występować w obrocie cywilnoprawnym, tj. nabywać prawa i obowiązki. Stosunki prawne, od chwili rejestracji nowopowstałej spółdzielni nie są statyczne, lecz mają charakter dynamiczny. Nowa spółdzielnia może zarówno zbywać posiadany majątek, jak również nabywać prawa majątkowe. Spółdzielnia ta ma własne zobowiązania publicznoprawne. Zmiany mogą dotyczyć także stosunków spółdzielczych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2010 r., sygn. akt I CSK 120/10).

Powyższe konsekwencje wpisu powstałej wskutek podziału spółdzielni do rejestru sądowego wyłączają możliwość jej wykreślenia z rejestru na skutek uchylenia uchwały o podziale spółdzielni bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Stanowisko takie zajął również Sąd Najwyższy w postanowieniu z 5 maja 2005 r. (IV CK 18/2005) i wskazał, że nie jest dopuszczalne wykreślenie podmiotu wpisanego uprzednio do rejestru, na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Jako istotny argument za określoną wykładnią tego przepisu wskazano, że nie może on prowadzić do obchodzenia przewidzianego prawem spółdzielczym trybu likwidacyjnego, nawet w przypadku, gdy po zarejestrowaniu spółdzielni sąd rejestrowy uznał, że uchwała o podziale spółdzielni została podjęta z naruszeniem przepisów ustawy - prawo spółdzielcze, a więc nie mogła doprowadzić do skutecznego podziału spółdzielni. Wykreślenie spółdzielni z rejestru stanowi zakończenie całego procesu mającego doprowadzić do wyeliminowania z obrotu cywilnoprawnego funkcjonującej w nim wcześniej osoby prawnej. Stanowisko to jest aktualne także wówczas, gdy uchwała organu spółdzielni o podziale zostanie uchylona prawomocnym wyrokiem sądu, który zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c., wiąże strony i sąd, który go wydał, ale także inne sądy. Wyrok ten swoimi skutkami dotyka obie - poprzednią i nowopowstałą - spółdzielnie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 3 grudnia 1992 r. I ACr 478/92). Wyrok uchylający uchwałę organu spółdzielni o podziale spółdzielni nie niweczy jednak skutków prawnych wynikających z konstytutywnego wpisu nowopowstałej spółdzielni do rejestru sądowego. Do sytuacji tej ma natomiast zastosowanie art. 114 § 1 pkt 2 prawa spółdzielczego, który przewiduje możliwość postawienia spółdzielni zarejestrowanej z naruszeniem prawa w stan likwidacji. Takie też stanowisko zajął Sąd Okręgowy, który uchylił postanowienie Sądu Rejonowego o wykreśleniu Spółdzielni (...) z rejestru sądowego na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, wskazując na konieczność przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Obecnie Spółdzielnia (...) nadal jest wpisana do rejestru sądowego i toczy się postępowanie likwidacyjne zmierzające do jej wykreślenia.

Skutek przejścia majątku i członków, tj. praw majątkowych i korporacyjnych, na nową spółdzielnię powstał z mocy prawa i trwa wobec utrzymania bytu prawnego nowopowstałej spółdzielni. Dopiero zakończenie postępowania likwidacyjnego i wykreśleniu Spółdzielni (...) z rejestru spowoduje powrót pozostałej części majątku do Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) oraz powrót członków tej Spółdzielni, którzy przeszli do Spółdzielni (...).

Brak było podstaw, aby skutki uchylenia uchwały spółdzielni dzielić na korporacyjne i majątkowe. Do czasu zakończenia postępowania likwidacyjnego likwidowana Spółdzielnia musi bowiem posiadać członków. Wniosek taki potwierdza chociażby możliwość zwoływania Walnych Zgromadzeń członków przez likwidatora (art. 119, art. 126 ustawy prawo spółdzielcze), co nie byłoby możliwe, gdyby spółdzielnia członków nie posiadała.

W konsekwencji tego Sąd pierwszej instancji nie podzielił poglądu strony powodowej, że skutkiem uchylenia uchwały o podziale spółdzielni było, że członkowie (...) (w tym powódka) nie utracili w niej członkostwa, a w szczególności, że przysługuje im członkostwo w obu Spółdzielniach. Powódka nie jest więc członkiem pozwanej Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...); nie jest ona więc osobą uprawnioną do otrzymywania zawiadomień o Walnych Zgromadzeniach tej spółdzielni i kwestionowania uchwał jej organów. W myśl bowiem art. 42 § 4 prawa spółdzielczego tylko członek spółdzielni lub zarząd może wytoczyć powództwo o uchylenie uchwały. Były członek spółdzielni może skutecznie domagać się uwzględnienia powództwa na podstawie art. 42 § 2 prawa spółdzielczego tylko w razie wykazania, że uchwała, której uchylenia domaga się, dotyczy jego konkretnych praw podmiotowych, przysługujących mu nadal jako byłemu członkowi Spółdzielni (wyrok Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2000 r., IV CKN 60/00). Poza tym, nie będąc członkiem (...), nie ma ona też interesu prawnego w żądaniu stwierdzenia nieważności uchwał podejmowanych przez zgromadzenie członków tej spółdzielni.

Powódka nie wykazała, aby zaskarżone uchwały dotyczyły przysługujących jej praw, a tym bardziej, żeby prawa te naruszały, ani też, żeby posiadała interes prawny w ich zaskarżeniu.

Dodatkowo Sąd zauważył, że zgodnie z dyspozycją art. 42 § 6 prawa spółdzielczego powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia powinno być wniesione w ciągu sześciu tygodni od odbycia walnego zgromadzenia, jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania - w ciągu sześciu tygodni od powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od odbycia walnego zgromadzenia.

Tymczasem, jak wynika z dokumentów załączonych do pozwu, powódka dowiedziała o podjęciu zaskarżonych uchwał najpóźniej w dniu 1 sierpnia 2013 r. Termin do zaskarżenia uchwał podjętych w dniu 12 czerwca 2013 r. upłynąłby zatem dla powódki z dniem 1 września 2013 r.; nie było żadnych przeszkód żeby powódka zaskarżyła te uchwały w terminie tak wskazanym. Do sformułowania pozwu nie była bowiem konieczna znajomość treści tych uchwał. Nie było również przeszkód aby powódka złożyła wniosek – jak uczyniła to w pozwie – o dołączenie tych uchwał do akt.

Z kolei odnosząc się do twierdzeń powódki, iż sprawozdanie finansowe pozwanej (...) mogło dotyczyć także członków SM (...) wskazał, iż są one nieuzasadnione, albowiem, od chwili podziału pozwana jest odrębną spółdzielnią, w żaden sposób nie związaną z SM (...).

Z tych powodów Sąd orzekł o oddaleniu powództwa wobec braku legitymacji procesowej czynnej po stronie powódki. Jedynie na marginesie wskazał, że gdyby uznać hipotetycznie, że powódka posiadała legitymację czynną do zaskarżenia przedmiotowych uchwał, to musiałaby wykazać, że to jej udział w walnym zgromadzeniu miałby wpływ na treść podjętych uchwał.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Od orzeczenia tego apelację wniosła powódka zaskarżając wyrok w całości.

Zarzuciła Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów postępowania: art. 233 § 1, art. 236, art. 244 w zw. z art. 227 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c.; naruszenie prawa materialnego – art. 42 § 8 i 9 prawa spółdzielczego i nierozpoznanie istoty sprawy.

Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i stwierdzenie nieważności lub uchylenie zaskarżonych uchwał ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Sąd drugiej instancji rozpoznaje apelację na podstawie materiału dowodowego zebranego zarówno przed sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.). Oznacza to, w przypadku okoliczności niespornych, nie budzących wątpliwości i niewymagających dowodzenia (art. 229 k.p.c.), konieczność poszerzenia okoliczności faktycznych istotnych w sprawie, będących podstawą orzekania, o ile ujawnią się przed sądem drugiej instancji.

Taka sytuacja wystąpiła w sprawie niniejszej.

Strony zgodnie przyznały, że nieruchomości, w której spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego należy do powódki, stanowi nominalnie własność pozwanej Spółdzielni, na podstawie prawomocnego wpisu w księdze wieczystej. Pozwana zarządza tą nieruchomością i pobiera od uprawnionych do lokali, w tym powódki, koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem jej lokalu (art. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych – dalej – u.s.m.).

Korygując tym samym ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji w tym zakresie, należało w pierwszym rzędzie odnieść do oceny prawnej zaprezentowanej przez Sąd Okręgowy, odnoszącej się do skutków uchwały podziałowej, skonsumowanej wpisem do KRS nowej spółdzielni, w sytuacji, gdy ostatecznie uchwała podziałowa została prawomocnie uchylona, ale nie doszło do zakończenia postępowania likwidacyjnego nowo powstałej spółdzielni.

Sąd Apelacyjny w całości podziela zaprezentowaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę prawną w tym przedmiocie, wraz z tezami z orzecznictwa Sądu Najwyższego. Jest ona wnikliwa, szczegółowa i ugruntowana. Jedyne zastrzeżenie odnosi się do uwagi tego Sądu, który odnosząc się do procesu likwidacji spółdzielni i ustania jej bytu prawnego (ze skutkami w sferze majątkowej i korporacyjnej), nie przywołał treści art. 125 prawa spółdzielczego, co mogłoby sugerować, że ustanie bytu prawnego nie jest konsekwencją procesu czynności, o których mowa w tym przepisie.

Ostatecznie więc trafne było ustalenie Sądu Okręgowego, że powódka nie jest członkiem pozwanej Spółdzielni i – jako taka – nie ma wprost legitymacji czynnej do zaskarżenia uchwał Walnego Zgromadzenia tej Spółdzielni na podstawie art. 42 § 3 i 4 prawa spółdzielczego.

Jednakże, skoro zostało ustalone, że poza procesem likwidacyjnym nieruchomości, w której spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego ma powódka, stała się własnością pozwanej Spółdzielni (obowiązuje domniemanie zgodności wpisu do kw z rzeczywistym stanem prawnym – art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece) i Spółdzielnia zarządza tą nieruchomością oraz pobiera od uprawnionych do lokali opłaty eksploatacyjne i inne, powstaje zasadnicze pytanie, czy osoby takie mają legitymację do zaskarżenia uchwał Walnego Zgromadzenia.

W myśl art. 24 u.s.m. właściciel lokalu niebędący członkiem spółdzielni może zaskarżyć do sądu uchwałę walnego zgromadzenia spółdzielni w takim zakresie, w jakim dotyczy ona jego prawa odrębnej własności lokalu. Przepisy art. 42 ustawy - Prawo spółdzielcze stosuje się odpowiednio.

Wobec luki w prawie odnoszącej się do tożsamego prawa osób, które dysponują spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu, zdaniem Sądu Apelacyjnego w niniejszym składzie, wskazany przepis ma odpowiednie zastosowanie do takich osób. Oczywiście, chodzi o sytuację, gdy spółdzielnia zarządza lokalami w takiej nieruchomości w myśl przepisów u.s.m. i prawa spółdzielczego, tak jak w sprawie niniejszej.

A zatem w sprawie należało rozważyć, czy powódka miała legitymację czynną na podstawie tego przepisu.

Art. 24 u.s.m. ogranicza prawo zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia do takich, które odnoszą się do prawa odrębnej własności lokalu (odpowiednio – spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu). Takie zawężenie niewątpliwie wyłącza z prawa zaskarżenia uchwały dotyczące powołania członków rady nadzorczej spółdzielni (uzupełnienia składu rady nadzorczej), natomiast nie wyklucza prawa zaskarżenia w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni za 2012 r., skoro takie zatwierdzenie musiało się odnosić także do wpływów

i wydatków związanych z nieruchomością, w której powódce służy spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu. Związek z prawem do lokalu należy rozumieć szeroko i odnosić do wszelkich czynności zarządczych dotyczących nieruchomości, w której lokal się znajduje.

Skoro zaś niewątpliwie powódka nie otrzymała odpisu uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółdzielni za 2012 r. trudno mówić, że dowiedziała się uchwały (rozumianej - o treści uchwały). Notabene, w aktach brak odpisu tej uchwały. Zatem nie rozpoczął bieg termin do zaskarżenia, o którym mowa w art. 42 § 6 prawa spółdzielczego, natomiast żądanie stwierdzenia nieważności uchwały nie jest obwarowane terminem.

Na marginesie jedynie zauważyć należy, że przy przyjęciu, że wiedza o uchwale (o jej podjęciu, ale nie o jej treści) ziściła się wcześniej niż 6 tygodni, licząc od wytoczenia powództwa, art. 42 § 8 prawa spółdzielczego daje sądowi prawo nieuwzględnienia upływu terminu, o którym mowa w § 6 art. 42 prawa spółdzielczego, jeżeli utrzymanie uchwały walnego zgromadzenia w mocy wywołałoby dla właściciela (uprawnionego do lokalu) szczególnie dotkliwe skutki, a opóźnienie w zaskarżeniu tej uchwały jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami i nie jest nadmierne.

W niniejszej sprawie brak treści uchwały nie pozwalał na ocenę, czy wywołałaby ona dla powódki szczególnie dotkliwe skutki. Pozostałe przesłanki pozytywne miały zaś miejsce.

Z tych względów, wobec uznania, że co do jednej z uchwał powódka miała legitymację czynną do jej zaskarżenia, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. należało uchylić wyrok w części i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu wobec nierozpoznania istoty sprawy. W pozostałym zaś zakresie apelacja podlegała oddaleniu (art. 385 k.p.c.).

O kosztach w instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c.